

Remissvar
Dnr: Ku2020/01895
Vårt dnr: 254/2020

Till: Kulturdepartementet

Remiss avseende Sametingets förslag till handlingsplan för bevarande av de samiska språken

Det är ett gediget arbete Sametinget lagt ner med många goda insatser för de samiska språken. Sameskolstyrelsen arbetar också med språket och ser behovet av en gemensam handlingsplan. Vi vill dock understryka att Sametinget inte kan i en handlingsplan skriva in uppgifter för Sameskolstyrelsen. Detta påtalades i samrådet med Sametinget men har inte tagits hänsyn till. Sameskolstyrelsen är en myndighet som arbetar enligt regleringsbrev och instruktionerna som medföljer. När det handlar om förskola och skola så följs skollag, läroplaner och kursplaner och dialog sker med Utbildningsdepartementet och Skolverket för att påverka och utveckla verksamheten. Sameskolstyrelsen ger ut läromedel utifrån vår budget (som inte är jämförbar med de medel som satsas på norsk sida) och har erbjudit utbildning för våra anställda i många år. Detta har bland annat skett i samarbete med Sámi allaskuvla i Kautokeino, Samernas utbildningscenter, Skolverket och Sametinget. Vi har nedan lagt in Sameskolstyrelsens övriga kommentarer efter olika avsnitt i handlingsplanen.

Sidan 26

Förbättrad samordningsstruktur i Regeringskansliet

Åtgärd: Inrätta en interdepartemental arbetsgrupp ledd av närmast ansvarig statssekreterare. En expertgrupp med företrädare för samiska myndigheter knyts till arbetsgruppen.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen har som statlig myndighet återkommande myndighetsdialog med Utbildningsdepartementet om bland annat utbildningsfrågor. Sameskolstyrelsen har också återkommande dialog och samarbete med Skolverket utifrån vad som är aktuellt i utbildningsväsendet.

Sidan 27

2.1 Språkliga resurser i samhället

Samiskt språkcentrum på fler orter

Åtgärd: Samiskt språkcentrums verksamhet utvidgas i fråga om närvaro i de samiska språkområdena och lokaliseras till Giron/Kiruna och Jáhkâmáhkke/Jokkmokk. Ökade resurser för verksamheten tillförs Sametinget.

Kommentar:

Det är av stor vikt för att stärka och utveckla de samiska språken och att även samiska språkcentrum etableras i lule- och nordsamiska områden.

Sidan 30

Digitalisering av skolan – insats för samiska

Åtgärd: Förtydliga befintliga uppdrag inom digitaliseringsområdet, både det till Skolverket och till andra, i fråga om de behov och utmaningar som finns i förhållande till de samiska språken.

Kommentar:

Det finns ett stort behov att utveckla digitala läromedel och lärverktyg i de samiska språken.

Sidan 35

3.1 Sameskolans och de samiska förskolornas centrala roll

Förstärk samisk utbildning

Åtgärd: Det finns starka argument som talar för behovet av att förtydliga och förstärka samisk utbildning. Arbetet ska inriktas på att stärka och tillvarata den unika möjlighet som sameskolans, samiska förskolor och tillhörande verksamheter kan erbjuda för att ge samiska barn och unga en god utbildning anpassade efter samiska behov och önskemål

Sid. 37

Sametinget föreslår i detta handlingsprogram ett flertal åtgärder som samlat syftar till att tydliggöra och stärka sameskolans och samiska förskolors centrala roll i språkarbetet och i revitaliseringen av samiskan. Det kommer behövas fler åtgärder än de som är möjliga att presentera i detta handlingsprogram. Tillkommande åtgärder bli avhängiga av genomförandet av handlingsprogrammet.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen är en egen myndighet och har i samråd med Sametinget fört fram synpunkter på handlingsprogrammet. Vi ser med tveksamhet på att Sametinget vill

införa åtgärder för sameskola och samisk förskola som de inte har mandat till. Det är svårt att ta ställning till vad detta kan innebära när Sametinget skriver *Det kommer behövas fler åtgärder än de som är möjliga att presentera i detta handlingsprogram. Tillkommande åtgärder bli avhängiga av genomförandet av handlingsprogrammet.*

Sid 37

Sammanlänka det samiska språkarbetet med sameskolan och samiska förskolor

Åtgärd: Genomföra nödvändiga och efterfrågade reformer av skolformen, undervisningen och organisationen. Syftet är att stärka de samiska dimensionerna och ambitionerna i verksamheten och i undervisningen, bygga in starka utbildningsmodeller och i övrigt på olika sätt forma en stabil, trygg och framåtsträvande utbildningsorganisation som kan vara en stark drivande aktör för att göra de samiska språken levande och välmående och värdesatta i samhället.

Sid. 38

Sametinget utser ledamöterna i nämnden för Sameskolstyrelsen, som i sin tur ansvarar för utbildning i sameskolan samt i förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med sameskola. Nämnden leder myndigheten som i sin tur leds av en skolchef som i praktiken sköter verksamheten tillsammans med en ledningsgrupp och ett kansli. Utöver uppdraget att utse ledamöter till nämnden för Sameskolstyrelsen har Sametinget inget formellt ansvar för frågor som rör samisk utbildning. Med tanke på utbildningens betydelse för att stärka de samiska språken och Sametingets ansvar att leda det samiska språkarbetet ter sig denna avsaknad av formellt mandat för Sametinget inom utbildningsområdet som något som försvagar Sametingets möjligheter att leda det samiska språkarbetet på ett samlat och strukturerat sätt. Att Sametinget får ett samlat inflytande och formella möjligheter att arbeta med och påverka samisk utbildning på alla nivåer är en förutsättning för ett ökat, språkligt självbestämmande.

En tydlig kursändring skulle i ett första steg innebära att regeringen tillsammans med Sametinget utvecklar former för hur Sameskolstyrelsen ska styra och leda sameskolan och tillhörande verksamheter. Arbetet ska bygga på tydligt samiskt deltagande och inflytande. Målet med arbetet ska vara att så långt som möjligt genomföra nödvändiga och efterfrågade reformer av skolformen, undervisningen och organisationen. Syftet är att stärka de samiska dimensionerna och ambitionerna i verksamheten och i undervisningen, bygga in starka utbildningsmodeller och i övrigt på olika sätt forma en stabil, trygg och framåtsträvande utbildningsorganisation som kan vara en stark drivande aktör för att göra de samiska språken levande och välmående och värdesatta i samhället.

Kommentar:

Citat:

Utöver uppdraget att utse ledamöter till nämnden för Sameskolstyrelsen har Sametinget inget formellt ansvar för frågor som rör samisk utbildning.

Nämnden för sameskolstyrelsen är politiskt tillsatt av Sametinget och är huvudman för sameskolan. Utöver det så ingår sameskolan i det svenska skolsystemet som styrs av staten vilket innebär att påverkan för Sametinget är begränsat. Sameskolstyrelsen arbetar för att utveckla verksamheten. Sameskolstyrelsen är remissinstans och sitter med i olika referensgrupper i reforms- och utvecklingsarbete.

Sid 38

3.2 Förskola

För att de samiska språken ska utvecklas i takt med det moderna samhället behövs reella satsningar och förutsättningar för överföring och inläring

Utbildningsväsendet inte är det kraftfulla verktyg för revitalisering och språkutveckling som det skulle kunna vara. Den mest effektiva metoden med fullständigt språkbud, full immersion, används fortfarande för sällan.

Sid. 39

Utveckla en stark utbildningsmodell i samisk förskola

Åtgärd: Utveckla en stark utbildningsmodell för de samiska språken i förskolan och en tillhörande utbildningsmetod. I detta ska beskrivas och synliggöras hur pedagogerna i de samiska förskolorna arbetar med de samiska språken, det ska skapa en gemensam modell för hur en lyckad språkinläring och överföring ska gå till, samt vilka strategier som ska användas för att möta olika typer av utmaningar. I uppdraget bör ligga att modellen och metodiken ska kunna spridas till fler förskolor som bedrivs helt eller till väsentlig del på samiska.

Sid. 40

Åtgärden innebär att Sameskolstyrelsen i dialog med Sámi allaskuvla i Norge och Sametinget ges i uppdrag att utveckla en stark utbildningsmodell för förskolan. Med koppling till utbildningsmodellen ska utbildningsmetodik anpassad till förhållandena inom samisk förskola i Sverige tydligare läggas fast.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen får genom avtal med kommuner bedriva samisk förskola. Sameskolstyrelsen arbetar med utveckling av verksamheten och deltar i utvecklingsarbete grundat på forskning samt deltar i föreläsningar om samisk metodik

och samisk språkinläring. Sameskolstyrelsen arbetar till viss del med Sámi allaskuvla och universitet i Sverige när det handlar om att utveckla verksamheten. Samarbetet kan utvecklas.

Sid. 41

Obligatorisk utbildning i samisk pedagogik

Åtgärd: Utarbeta en utbildning i samisk pedagogik, där beprövad erfarenhet hos pedagoger i samisk förskola och kunskapen från forskningsprojekt och andra relevanta insatser som pågått och pågår tas tillvara. Alla pedagoger som arbetar inom samisk förskola ska genomgå utbildningen.

Åtgärden innebär att Skolverket eller Sameskolstyrelsen får i uppdrag att i dialog med Sámi allaskuvla utarbeta en utbildning i samisk pedagogik.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen har i budgetpropositionen för 2021-2024 äskat för medel för att utveckla en e-utbildning för pedagoger som arbetar inom vår verksamhet. Utöver det arbetar varje enhet med kompetensutveckling, kollektivt lärande, utbildning och utveckling av verksamheten. Sametinget har inte mandat att ålägga Sameskolstyrelsen uppdrag.

Sidan 43

Införa en läroplan för samisk förskola

Åtgärd: Utarbeta en läroplan för samisk förskola på motsvarande sätt som det finns en läroplan för sameskolan.

På motsvarande sätt som det finns en läroplan för sameskolan så bör det utarbetas en läroplan för samisk förskola. Läroplanen ska ha en samisk vuolggasadji (utgångspunkt).

Kommentar:

Utifrån Lpfö 19 finns inget som motsätter sig att bedriva förskola ur ett samiskt perspektiv. Däremot saknas kommentarmaterial ur ett samiskt perspektiv, det behöver utarbetas.

Sid. 44

Expertgrupp för insatser inom befintlig struktur

Åtgärd: Tillsätta en expertgrupp med myndighetsrepresentanter med uppdrag att inom befintlig struktur så långt möjligt finna metoder, verktyg och lösningar som ökar barn och ungas möjligheter att få förskola, grundskola och gymnasium på och i samiska.

Kommentar: Undervisning ska utgå utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Expertgrupp är ett diffust begrepp, vilka professioner ska ingå?

Språkbud på samiska förskolor

Åtgärd: Ett metodstöd för genomförande av giellalávgun (språkbud) tas fram. Förordningen (2019:558) om statsbidrag för bättre språkutveckling i förskolan anpassas till att möjliggöra språkstärkande insatser i de samiska språken med tillhörande fortbildning för pedagoger.

Sidan 45

Åtgärden innebär att Sameskolstyrelsen i samarbete med Sametinget tar fram metodstöd för genomförande av giellalávgun och utgör visst stöd initialt vid genomförande av sådana i kommuner. Dessutom bör relevanta delar av förordning (2019:558) om statsbidrag för bättre språkutveckling i förskolan anpassas till språkstärkande insatser i de samiska språken, framförallt för att omfatta giellalávgun och tillhörande fortbildning för pedagoger.

Kommentar:

Det finns olika metoder när man arbetar med språkbud exempelvis *full immersion* eller *språknästen* som används i förskolorna. Metodstöd som innefattar den samiska utgångspunkten kan utvecklas i samarbete med de samiska pedagogerna i förskolorna utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Barnen i de samiska förskolorna ska ha minst två språk, samiska och svenska, för att förberedas till fortsatt skolgång. Riktat statsbidrag kan vara en åtgärd.

3.3 Grundskola inklusive förskoleklass

I grundskolan lärs samiska ut som modersmål, modernt språk, samt inom ramen för tvåspråkig undervisning. Framförallt har samiska kommit att läras ut inom ämnet modersmål.

Åtgärder som får effekt på sikt Sameskolan som unik resurs

Åtgärd: En expertgrupp med kompetens inom pedagogik och god kännedom om starka utbildningsmodeller för språk, revitalisering och pedagogik ska tillsättas för att påbörja en långsiktig arbetsprocess i syfte att etappvis utveckla verksamheten vid sameskolan och den integrerade samiska undervisningen så att den kan utgöra en resurs för det samiska samhället.

Arbetet ska ledas av en grupp med expertkompetens inom pedagogik och god kännedom om starka utbildningsmodeller för språk, revitalisering och pedagogik genom kultur. Expertgruppen bör utses i samarbete mellan Sameskolstyrelsen, Sametinget och Skolverket. Samiska barn och ungdomar ska involveras i processen på lämpligt sätt. Arbetet ska utgå från en viljeinriktning som utformats av Sametinget som folkvalt organ och baseras på beprövad erfarenhet och forskning.

Kommentar:

Att tillsätta en expertgrupp som arbetar med utvecklingsfrågor och kan utgöra en resurs för sameskolor och det samiska samhället. En farhåga är att det rekryteras ur samma yrkeskår som vi har i vår verksamhet då det är stor brist på utbildade pedagoger som har samiska. Sametinget skriver vidare att sameskolan och samisk integrering behöver få en tydligare styrning vilket Sameskolstyrelsen ifrågasätter. Sameskolstyrelsen arbetar med utveckling av samtliga skolformer.

Sid. 47

Utvecklad tvåspråkig undervisning

Åtgärd: Uppdrag att utveckla den tvåspråkiga undervisningen i syfte att lägga fast en utbildningsmodell och metodik som syftar till att barnen ska bli funktionellt tvåspråkiga oavsett samiskspråkig kunskapsnivå. Erfarenheter från andra liknande processer och beprövad erfarenhet är centrala i arbetet. I uppdraget bör lärare, resurspersoner, barn, föräldrar och gärna andra i barnens omgivning involveras.

Åtgärden innebär att Sameskolstyrelsen i dialog med Sámi allaskuvla och Sametinget ges i uppdrag att utveckla den tvåspråkiga undervisningen. Med koppling till utbildningsmodellen ska utbildningsmetodik anpassad till förhållandena inom grundskolan i Sverige tydligare läggas fast.

Kommentar:

I Sameskolstyrelsens verksamhet arbetar vi med utveckling av verksamheten i vårt systematiska kvalitetsarbete som sker under hela läsåret, vi arbetar med kompetensutveckling och kollegialt lärande inom de ramar som sameskolan har.

Sameskolstyrelsen måste säkerställa att barn och elever uppfyller läroplanens samtliga områden och de olika ämnenas kursplaner. Redan i årskurs tre ligger de första nationella proven i svenska och matematik och eleverna ska undervisas för att klara det. Sameskolstyrelsen ser positivt på viljan att stärka och utveckla undervisningen i samiska men vill också säkerställa att eleverna har en grund som gör att de uppnår målen i skolans alla ämnen i grundskolan.

Sametingets vision med funktionell tvåspråkighet oavsett samiskspråkig kunskapsnivå är bra.

Sid. 49

Utökning av tvåspråkig undervisning

Åtgärd: Vidta insatser för att öka omfattningen av tvåspråkig undervisning på samiska i fler delar av landet.

Det bör göras förberedelser för att önskemålen om tvåspråkig undervisning kan komma att öka i andra delar av Sverige, där sameskola eller integrerad samisk undervisning inte finns idag.

En förutsättning för åtgärden är att den undervisning som startas blir förutsägbar för skolhuvudman, skola, föräldrar och elever - det vill säga att undervisningen är långsiktigt planerad och täcker hela grundskoletiden. Sameskolstyrelsen är den myndighet som är bäst lämpad att genomföra åtgärden och det bör rimligen ske i samråd såväl med Sametinget som Skolverket och Skolinspektionen.

Kommentar:

En åtgärd som kan fungera om tillgången till lärare säkerställs, vi kan i dagsläget inte se det som rimligt. Både Skolverket och skolinspektionen får sina uppdrag av regeringen, liksom vi.

Pröva tvåspråkig undervisning via fjärrundervisning

Åtgärd: Uppdrag att utveckla tvåspråkig fjärrundervisning i något eller några ämnen

Åtgärd: Vidta insatser för att öka omfattningen av tvåspråkig undervisning på samiska i fler delar av landet.

Åtgärd: Uppdrag att utveckla tvåspråkig fjärrundervisning i något eller några ämnen.

Åtgärden innebär att Lycksele kommun eller annan lämplig kommun tillfrågas och får ett gemensamt uppdrag tillsammans med Sameskolstyrelsen att utveckla tvåspråkig fjärrundervisning i något eller några ämnen.

Kommentar:

En åtgärd som kan fungera om tillgången till lärare säkerställs, vi kan i dagsläget inte se det som rimligt. Sametinget kan inte ålägga Sameskolstyrelsen uppgifter.

Fler åtgärder för att stärka undervisning i samiska

Åtgärd: Införa samiska som eget ämne i grundskolan, införa en bunden timplan med minst tre timmar samiska i veckan, samt använda befintliga kursplaner i samiska för hela grundskolan.

Sammanfattningsvis innebär åtgärden att denna handlingsplan stödjer förslaget från betänkandet Nationella minoritetsspråk i skolan (SOU 2017:91) avseende modersmålsundervisningen och samtidigt betonar att en anpassning bör ske till Sametingets syn och ambitioner med de samiska språken:

- införa samiska som eget ämne i grundskolan
- införa en bunden timplan med minst tre timmar samiska i veckan, samt
- använda befintliga kursplaner i samiska för hela grundskolan.

I processen med att förändra undervisningen i samiska inom grundskolan är det viktigt att undervisningens kvalitet och utformning så långt det är lämpligt kopplas till den starka utbildningsmodell och metodik som ska utvecklas i åtgärd 3.2 Utveckla och införa en stark utbildningsmodell i samisk förskola.

Kommentar:

Angående samiska till alla elever i grundskolan behöver Sametinget klargöra för vilka elever det ska gälla, menar man alla elever i grundskolan eller elever som läser samisk integrering?

Sameskolstyrelsen har ett pågående arbete gällande läroplaner och bedömningsstöd där vi försöker få gehör hos Skolverket och Utbildningsdepartementet för grundläggande förändringar.

Sid 52.

Reglera rätten till modersmålsundervisning i förskoleklass

Åtgärd: Införa rätt till modersmålsundervisning i de samiska språken i förskoleklass

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer

Sid 53

Sammanhållen och jämförbar statistik

Åtgärd: Samla in och bearbeta sammanhållen och jämförbar statistik för sameskolan och undervisning i och på de samiska språken.

Kommentar:

Förbättringar behöver göras

Bedömningsstöd i samiska

Åtgärd: Skolverket får i uppdrag att ta fram bedömningsstöd i ämnet samiska.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen har påtalat avsaknaden av bedömningsstöd under en lång tid, vi bollar mellan Utbildningsdepartementet och Skolverket i frågan. Nu har vi ett samarbete med Skolverket där vi arbetar för att få till en översyn över samisk utbildning, kursplaner och bedömningsstöd och att vi tillsammans lyfter frågan till Utbildningsdepartementet.

Sid 53

3.4 Gymnasieskolan

Sameskolstyrelsen instämmer i att det är av stor vikt att fler elever får möjlighet att läsa samiska på gymnasiet. Vi anser också att det ska finnas möjlighet att påbörja sina samiska studier på gymnasiet som nybörjare.

Sid 54

Studier i samiska ska ge meritpoäng

Åtgärd: Införa meritpoäng vid studier i ämnet samiska

Kommentar:

Om eleven läser samiska som modernt språk får man meritpoäng, det borde man få när man läser modersmål också.

Inga förkunskaper i samiska

Åtgärd: Ta bort kravet på förkunskaper i samiska i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer

Sidan 55

Åtgärd: Undanta högskoleförberedande gymnasieutbildningar med samisk profil från begränsning av riksrekrytering i gymnasieförordningen (2010:2039).

På Bokensskolan i Jåhkåmåhkke/Jokkmokk, som ingår i Lapplands gymnasium, erbjuds ett samhällsvetenskapligt program med samisk profil. Utbildningen är unik i Sverige. I och med 2011 års ändringar i gymnasieförordningen (2010:2039) är det inte längre möjligt att bevilja riksrekryterande utbildningar på ett högskoleförberedande program. Det enda högskoleförberedande gymnasieprogrammet med samisk profil i Sverige får således inte längre ta emot elever från andra delar av landet.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer, det är viktigt att alla samiska ungdomar får chansen att läsa samiska ämnen i gymnasiet.

Sidan 55

Införa samiska som ämnesalternativ i yrkesförberedande gymnasieprogram

Kompetensförsörjning avseende personal med kunskaper i de samiska språken behöver stärkas inom flera olika områden till följd av den stärkta lagstiftningen i fråga om förskola och äldreomsorg på samiska. Sametingets bedömning är att behovet av samiskspråkig kompetens inom flera områden kommer att öka med kommande pensionsavgångar. Framförallt inom förskola och äldreomsorg bedöms behoven av utbildad personal vara stor.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer.

Sidan 56-57

Ökad information och ökat intresse för studier i samiska

Skälen till att så få elever läser samiska språk på gymnasieskolans nationella program kan vara flera, utöver meritpoängsaspekten. Det kan ha att göra med brist på information och kunskaper om rätten till och bestämmelserna för modersmålsundervisning, och med bristen på utbildade lärare (avsnitt 3.6). Det är tydligt att informationen om möjligheter att studera samiska på gymnasienivå behöver öka.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer

Sidan 57

Språkkampanj 2.0

Åtgärd: Genomföra en långsiktig språkkampanj, driven av samiska ungdomars egna engagemang, för att öka användning och intresset för de samiska språken.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer.

Sidan 59

Förtydliga Umeå universitets uppdrag att erbjuda högskolestudier i samiska

Umeå universitet har som framgått ovan ett särskilt ansvar för att erbjuda utbildning i de samiska språken och får årligen medel för detta. Det erbjuds få kurser i samiska och det finns ingen kontinuitet i de kurser som hålls. Vid flera tillfällen har kurser ställts in med hänvisning till lärarbrist.

Kommentar: Det är av största vikt att Umeå Universitet som har ansvaret för de samiska språken och de samiska lärarutbildningarna ger de kurser som efterfrågas även om studentunderlaget är litet. Detta för att få fler som behärskar och kan undervisa på samiska.

Sidan 59-60

Basbemanning på Umeå universitet med särskilt uppdrag

Åtgärd: Basbemanning i samiska språk vid Umeå universitet.

Att samiska språket kan studeras på universitetsnivå är av betydelse för revitaliseringen av samiska i flera avseenden än att enbart utbilda fler personer i

samiska. Åtgärden innebär att resurser måste tillföras Umeå universitet minst i enlighet med UHRs beräkningar för att möjliggöra en basbemanning i samiska språk vid universitetet

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer

Införa stipendieordning för studier i samiska

Åtgärd: Införa stipendier för studier i samiska

Åtgärden innebär att införa möjligheter för individer att ansöka om stipendier för studier i samiska från Sametinget. Möjligheten till stipendier bör regleras närmare.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer

3.6 Lärarutbildning och fortbildning av lärare

Bristen på lärare i samiska är stor. Det är få som nyligen har genomgått eller för närvarande bedriver såväl högre studier i samiska och som planerar att bli lärare i eller på samiska.

Sid. 61

Åtgärder som får effekt på sikt

Säkerställa tillgången till behöriga och lämpliga lärare

Bristen på både behöriga och lämpliga lärare för undervisning i och på samiska är kanske den svagaste länken i utbildningskedjan.

Kommentar:

Instämmer att bristen på utbildade pedagoger gör att det är svårt att säkerställa alla barn och elevers tillgång till behörig personal.

Sid 64

Obligatorisk kompetensutveckling i samisk pedagogik

Åtgärd: Utarbeta och införa en obligatorisk utbildning i samisk pedagogik för lärare i och på samiska.

En obligatorisk utbildning i samisk pedagogik för pedagoger inom samisk förskola föreslås i avsnitt 3.2.1. Av samma skäl bör en motsvarighet bli obligatorisk för lärare i och på samiska.

Kommentar:

Sámi allaskuvla har förskolläraryt utbildning och lärarutbildning som utgår från norska styrdokument, det finns behov av en utbildning i samisk pedagogik på svensk sida som utgår från våra styrdokument.

Utbildning för pedagoger i språkbadsmetodik

Åtgärd: Ta fram och erbjuda fortbildning för lärare i språkbadsmetodik och praktiskt genomförande av giellalávgun.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen är positiv till att det skapas fler utbildningstillfällen och kurser för samiska pedagoger.

Sid 67

3.8 Läromedel

Åtgärd: En ökad produktion av läromedel och en bättre bild av vilka läromedel som finns så att de områden som är mest akuta prioriteras

En stor utmaning för undervisningen i och på samiska är bristen på läromedel, något som alla modersmållärare påtalar. Det kan gälla såväl läroböcker som annat material som används i undervisningen.

Kommentar: Sameskolstyrelsen ser behovet av ökad läromedelsproduktion och välkomnar större satsning och fler producenter av läromedel.

Sidan 81

Samernas bibliotek som resursbibliotek

Åtgärd: Utse Samernas bibliotek till resursbibliotek för samerna som urfolk och de samiska språken och inom ramen för den satsningen permanent förstärka biblioteket samt strukturera och tillgängliggöra inköpt material.

Kommentar:

Samernas bibliotek är viktig för studerande i hela Sverige där de kan få den service gällande samisk litteratur och läromedel som inte finns på vanliga bibliotek.

Sidan 82

Förbättrade förutsättningar för samisk litteratur

Utgivningen av samisk litteratur är starkt begränsad. Det finns få författare, få böcker skrivs på de samiska språken, få böcker översätts och det är komplicerat att få en bok utgiven och tillgänglig för allmänheten.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen instämmer och för att få till fler läromedel och litteratur utgivna på samiska behövs en organisation med en budget för detta. Om Sametinget kan komplettera Sameskolstyrelsen i detta viktiga arbete skulle vi öka möjligheten att få ut fler samiska böcker.

Sidan 83

Läsfrämjande

Åtgärd: Genomföra föreslagna insatser i utredningen Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57) i syfte att främja och stödja läsning på samiska.

Redan från tidig ålder är läsförmåga och tillgången till språk av stor betydelse. För samiska barn och ungdomar är det viktigt för språkutvecklingen att läsfrämjande insatser ges på de samiska språken.

Kommentar:

Sameskolstyrelsen stödjer läsfrämjande åtgärder. Litteratur och läsning ingår i förskole-, och skolverksamhet.

I tjänsten,

AnnaKarin Länta
Skolchef
Sameskolstyrelsen